

ע"פ 14750/05/14 - זויה טל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"פ 14750-05-14 טל נ' מדינת ישראל

בפני כב' הסגנית נשיא השופטת יפה - כץ
כב' השופט צלקובניק
כב' השופטת רז-לוי
המערערת
נגד
המשיבה
זויה טל- ע"י ב"כ עו"ד דני בר שליט
מדינת ישראל- ע"י ב"כ עו"ד ואדים סיגל, פמ"ד

מהות הערעור: ערעור על גמ"ר של בית המשפט לתעבורה בקריית גת (בפני כב' השופטת רובין לביא) בת.פ.
10326-01-11 מיום 21.08.13

פסק דין

השופטת י. רז-לוי

רקע

בפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה בקריית גת (גמ"ר 10326-01-11).

המערערת הורשעה בבית המשפט קמא לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות - עבירה לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה (נוסח חדש), תשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**").

על המערערת נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, פסילת רישיון נהיגה למשך 10 שנים, ופיצוי לעיזבון המנוחה בסך 10,000 ₪.

על פי הנטען בכתב האישום ביום 24.10.10 בסמוך לשעה 09:30, נסעה המערערת ברכב מסוג GMC שמספרו 98-001-15 (להלן: "**הרכב**") ברחוב בלפור באשדוד, מכיוון מערב למזרח. המערערת הגיעה אל צומת הרחובות בלפור אבן עזרא שבמרכזו בנוי מעגל תנועה ולפניו מסומן מעבר חצייה להולכי רגל (להלן: "**מעבר החצייה**"). באותה העת הלכה על המדרכה, בסמוך למעבר החצייה, הולכת הרגל טייטו ברוריה ז"ל (להלן: "**הולכת הרגל**" או "**המנוחה**") כשהיא מסיעה עגלת תינוק ריקה.

משהגיעה הולכת הרגל אל מעבר החצייה והחלה לחצות, מכיוון ימין לשמאל, פגעה בה המערערת עם חזית רכבה. המערערת המשיכה בנסיעה עד שנעצרה בהמשך הכיכר כשעגלת התינוק נגרת מתחת לרכבה.

כתוצאה מהתאונה הוטחה הולכת הרגל אל הכביש, נפצעה פצעים אנושים ונפטרה סמוך לאחר מכן.

מכאן הואשמה המערערת בכך שהתאונה על תוצאותיה הקטלניות אירעה עקב רשלנותה, שהתבטאה בכך שלא הבחינה בהולכת הרגל עוד טרם החלה לחצות הכביש במעבר החצייה; בכך שלא אפשרה להולכת הרגל להשלים את החצייה בבטחה; בכך שלא שמה לב שפגעה במנוחה על מעבר החצייה; בכך שלא שמה ליבה לנעשה בקרבת מעבר החצייה ולא נתנה את זכות הקדימה להולכת הרגל, ומכאן לא נהגה כפי שנהג מן היישוב היה נוהג בנסיבות העניין.

המערערת כפרה במיוחס לה, וטענה כי לא ראתה כלל את הולכת הרגל, כי לא ידוע מהיכן הגיעה הולכת הרגל, וכי היא נהגה בזהירות המתחייבת. המערערת הדגישה כי נהגה במהירות נמוכה האטה, עצרה לפני מעבר החצייה ונתנה לרכבים בכיכר לחלוף ולהולכי רגל לחצות. מכאן שלא הוכחה כל רשלנות בנהיגתה של המערערת, אשר נהגה בזהירות המתחייבת ונקטה בכל האמצעים הנדרשים. עוד נטען כי הטיפול הלא מספק והבלתי מקצועי של הבוחן אשר הגיע למקום התאונה הוא בבחינת מחדל חקירתי, שכן לא נערכו בשטח בדיקות מתחייבות על ידי הבוחן, ובשים לב לעולה מעדות מומחה ההגנה, הרי יש בכל אלו כדי לעורר ספק ועל כן לא הוכח במידה הנדרשת כי המערערת התרשלה בנהיגתה.

ההליך בבית המשפט קמא

בפני בית המשפט קמא נשמעו עדויות ובכלל זה עדות שני עדים אובייקטיביים שהיו במקום בזמן התאונה : עדת הראייה המשמעותית ביותר- שירה שמרית פרץ, אשר הלכה באותה עת על המדרכה ממול, ונהג המונית מרק שניידרמן, אשר הגיע לכיכר התנועה וראה את רכבה של המערערת מגיע מולו כשעגלת התינוק, אשר שימשה למנוחה כטיולון המסייע בהליכה, דבוקה לחזית הרכב.

עדת ראייה שמרית שירה פרץ, הינה למעשה עדת הראייה היחידה לתאונה, אשר ראתה את הרגעים הקצרים עובר לתאונה ואת רגע התאונה, אם כי היא לא רואה את הפגיעה עצמה, שכן ברגע האימפקט רכבה של המערערת מסתיר לה את המנוחה והעגלה. ודוק, כעולה מהתייחסויות שונות בתיק החקירה, העדה פרץ באמרתה במשטרה מסרה, כי ראתה את הרכב פוגע בהולכת הרגל. בעדותה בבית המשפט הסבירה העדה, כי לא יכלה לראות את רגע הפגיעה עצמו, שכן רכבה של המערערת אשר נסע וחלף על פני מעבר החצייה, הסתיה לה את המנוחה באותו שבריר שנייה, בשים לב לכך שהמנוחה חצתה את מעבר החצייה מימין לרכב, בעוד העדה הייתה משמאלו. עם זאת הסבירה כי למעשה ראתה את כל מהלך הדברים עובר לתאונה, פרט לפגיעה עצמה.

העדה סיפרה, כי הלכה על המדרכה ממול למעבר החצייה ושוחחה במכשיר הטלפון הנייד באותה עת, כאשר היא הבחינה בהולכת הרגל מתקרבת למעבר החצייה כשהיא דוחפת את העגלה. אז ראתה את רכב המערערת נוסע באיטיות לעבר מעבר החצייה ללא שהוא עוצר והבינה שיש פגיעה, ולמעשה הבינה זאת עוד קודם לכן, שכן שראתה שהמערערת נוסעת בצורה רצופה לעבר מעבר החצייה, ללא כל עצירה.

העדה סיפרה כי היא ראתה למעשה את התאונה מתרחשת, עוד קודם לאימפקט עצמו, ומכאן דווחה לחברה עמה שוחחה בטלפון הנייד: "זה היה שבריר שנייה והספקתי רק להגיד לחברה שיש פה זקנה.... לשאלת בית המשפט זה היה במעבר חצייה שהיא ירדה" (בעמ' 3 לפרוטוקול מיום 27.6.11).

נהג המונית שניידרמן, אשר נסע בכיכר בצד השני ראה טרם התאונה את רכבה של המערערת עוצר לפני מעגל התנועה על מנת לתת לרכבים לחלוף ובהמשך ראה את רכב המערערת נוסע בכיכר כאשר לחזיתו דבוקה עגלת תינוק ועל כן עצר את המערערת והפנה את תשומת לבה לאמור. עם זאת הוא לא ראה את התאונה עצמה ומכאן ברי כי תשומת לבו לא הייתה נתונה ברגעים הקריטיים לאזור התאונה. על כן עדותו אין בה כדי להשליך אור על נסיבות התאונה עצמה, וזאת בשונה מעדותה של העדה פרץ.

מדו"ח הבוחן המשטרתי (ת/6) שלווה בתרשימים שנערכו במקום ותמונות מן הזירה, עלה כי המדובר בתאונה אשר ארעה במעבר חצייה אשר מצוי לפני כיכר תנועה. במקום ישנו שדה ראייה פתוח ממרחק של 90 מטר בכיוון נסיעת המערערת לכיוון מעבר החצייה (ראה לדוגמא תמונות 7,10,11 ותמונות 16-18). עוד ציין הבוחן, כי את שחזור שדה הראיה וצילום התמונות נעשה מתוך הרכב, לפי הזווית אשר קבע בהתאם למיקום העגלה והחריצים בכביש; כי הוא מדד את המרחק בגלגלת; כאשר לאורך כל אותם 90 מ' ניתן לראות את כל מעבר החצייה, כולל את המנוחה והעגלה שהייתה איתה (ראה עמ' 21 לעדותו).

הבוחן המשטרתי ערך אפוא מדידה של שדה הראייה במקום התאונה אל עבר מעבר החצייה, כאשר הוא נעזר בשוטר אחר שאחז בעגלה. במסגרת אותו שחזור צולמו תמונות ממקום מושבה של המערערת - כיסא הנהג ברכב בו נהגה; תמונות בהן נראה בבירור שדה הראייה הפתוח בכיוון נסיעת המערערת, אל עבר מעבר החצייה ואל עבר המדרכה עליה נראתה המנוחה על ידי העדה פרץ, עובר לתאונה.

עוד עלה בבירור מן התמונות, כי לאורך המדרכה משני צדי מעבר החצייה קיים מעקה בטיחות (תמונות 3, 4, 6 ו-7) ואין כל אפשרות שהמנוחה הלכה על הכביש ומשם פנתה למעבר החצייה, אלא היא הייתה חייבת ללכת על המדרכה טרם הירידה למעבר החצייה, שכן ניתן לרדת למעבר החצייה רק מאותו פתח הקיים במעקה הבטיחות. עוד עלה כי כיוון הירידה למדרכה והחצייה במעבר החצייה הייתה מימין לשמאל, בכיוון נסיעת המערערת (ראה לדוגמא תמונה 10 שצורפה לדו"ח הבוחן וכן עדות הבוחן בעמ' 16 שורות 13 ואילך).

נוסף לכך צוין בדו"ח הבוחן המשטרתי, כי במעגל התנועה נמצאו חריצים שמסתיימים במקום העצירה הסופי של הרכב ליד עגלת התינוק וכי נמצא כתם דם וכן שקית עם עגבניות מרוסקות, כאשר הבוחן ציין שעל פי חריצי העגלה בכביש, הפגיעות בפניה של המנוחה כפי שנראה בתמונות והמקום בו נמצאו כתמי הדם על הכביש, הרי הפגיעה ארעה במעבר החצייה והרכב פגע גם במנוחה, אם כי בעדותו ציין כי אינו יכול לקבוע דבר זה למרות שכך נראה לו וכי הוא לא יכול לשלול כי הפגיעה של הרכב הייתה רק בעגלה והמנוחה שאחזה בעגלה, נגררה על הכביש כתוצאה מכך.

עוד יש לזכור כי אין חולק שהתאונה ארעה בשעת בוקר, בתנאי ראות טובה ומזג אויר נוח. עוד יוער כי בתמונות נראה מימין קניון לב אשדוד כאשר בקצה המדרכה מימין מתחיל חניון של הקניון ובו נראים בתמונות שצולמו רכבים חונים. עם זאת יובהר, כי אין חולק שלא חנו כל מכוניות בנתיב נסיעת המערערת לכיוון מעבר החצייה.

מטעם ההגנה הוגשה חוות דעת מומחה של מר נצר (נ/6) והוא אף נחקר עליה בבית המשפט.

מומחה ההגנה הסכים כי קיימים מספר נתונים עליהם אין מחלוקת: כי התאונה ארעה בתחום מעבר החצייה וכי הולכת הרגל עמדה על שפת הכביש מימין עם הפנים לצד שמאל, כאשר העגלה נמצאת לפחות 1.20 בתחום הכביש; כי כאשר הרכב בעצירה מוחלטת על קו עצירה דמיוני (שלא מצוין באיזה מרחק הוא מצוי) שלפני מעבר החצייה היה על הנהגת לראות את הולכת הרגל.

מומחה ההגנה ציין עוד, כי לשיטתו לא ניתן היה לראות את העגלה כאשר זו כבר הורדה למעבר החצייה; וכי ככל שהנהגת מתקדמת לתוך תחום מעבר החצייה כך מתנתק קשר העין, כאשר לדבריו ממש על מעבר החצייה לא ניתן לראות את הולכת הרגל, זאת גם בגלל מגבלות הרכב. עם זאת הסכים המומחה, כי קיים שדה ראייה פתוח קדימה, כאשר לשיטתו אם הנהגת התקרבה במרחק של כמטר מחזית רכבה ועד מעבר החצייה, היא לא יכלה לראות את הכל. אותו קושי נוצר אפוא לדבריו במרחק כמטר מקצה רכבה. משמע מרחק של פחות מ-2 מטר ממקום מושבה בכיסא הנהג (בהתחשב במרחק מהמושב ועד קצה הרכב)- ראה פרוטוקול בעמ' 55 לחקירת מומחה ההגנה .

העד הסכים, כי מאותו מקום בו הבחינה המערערת בכל מעבר החצייה לרוחבו, היה עליה להבחין גם בעגלה וגם בהולכת הרגל, וכי אם לא הבחינה בהן סימן של שמה לב או לחילופיו שהייתה קרובה מדי למעבר החצייה וגרמה לשטח מת (שם בעמ' 55 שורות 26 ואילך).

בחוות הדעת מתייחס מומחה מטעם ההגנה אף למגבלות הקיימות בשדה הראייה של הנהגת ממקום מושבה ברכב המעורב (ראה נספח ה' לנ/6) כאשר צוין כי אין הגבלת שדה ראייה ישירה לפנים כאשר מתקרבים לצומת אלא קיימת מגבלת שדה ראייה מסביב לרכב אף בשל מבנה הרכב (ראה תרשים שצורף - נספח ה' בעמ' 11, ממנו שהמגבלה נוצרת כשהמנוחה קרובה מאוד למעבר החצייה - מצג 3 באותו נספח).

בסיכום חוות דעתו ציין מומחה ההגנה כי: "התנהגות הולכת הרגל והחסם שהורידה לכביש בצורת עגלה ומגבלות שדה ראייה שנוצרו לנהגת בנסיבות אלו ממבנה הרכב ונתוני גובה הולכת הרגל, הם שיצרו את התשתית לגרם תאונה זו" (ראה סיכום לחוות הדעת נ/6).

פסק דינו של בית המשפט קמא

בית המשפט סקר במסגרת הכרעת הדין את העדויות שהובאו בפניו, את חוות דעת הבוחן המשטרתי על דו"ח הבוחן, השחזור שעשה ותמונות זירת האירוע, ומנגד בחן את חוות דעת מומחה ההגנה, והכל תוך ניתוח מפורט של גרסת המערערת באמרותיה במשטרה ובעדותה בבית המשפט ובחן אותה אל מול חוות הדעת והממצאים בזירה.

לאחר כל אלו קבע בית המשפט בהכרעת הדין, כי בחינת מכלול הראיות מלמדת על קיומן של מספר עובדות עליהן אין חולק: העובדה שהמנוחה, קשישה כבת 80 שסבלה מעקמת קשה, נעזרה לצורך הליכה בטיולון אותו דחפה לפניה ובו הניחה מצרכיה; כי האימפקט היה בין החלק הימני של הרכב לבין החלק השמאלי של הטיולון ומכאן שהטיולון נתפס מתחת לחזית הרכב ונגרר; כי המערערת לא עצרה מיד עם הפגיעה למרות ששמעה רעש של חיכוך מתכת והמשיכה בנסיעה לתוך מעגל התנועה; כי מקום הפגיעה היה באזור מעבר חצייה, כשהמנוחה הגיעה מהמדרכה מימין, כיוון נסיעת המערערת; כי בכיוון הגעת רכבה של המערערת בנסיעה לקראת מעבר חצייה, היה קיים שדה ראייה פתוח למרחק של 90 מ'; וכי למערערת היה שטח ראייה מת מימין לרכבה בשל מבנה הרכב. עוד קבע בית המשפט כי אין חולק שהמנוחה נפגעה בתאונה ונמצאה מוטלת על הכביש, ורופא שהגיע למקום קבע את מותה.

בית המשפט בחן מספר שאלות שעמדו בבסיס יריעת המחלוקת, ובכלל זה את השאלה האם הייתה המערערת יכולה להבחין במנוחה בטרם המשיכה בנסיעתה, וזאת בהנחה שעצרה או האטה קודם לכן כדי לתת לרכבים בכיכר לעבוד, האם עצרה לפני מעצר החצייה ובחנה שאין הולכי רגל לפני שהחלה שוב בנסיעה, והאם בזמן האימפקט (בין אם האימפקט היה עם העגלה ובין אם היה עם המנוחה), הספיקה המנוחה לרדת כבר למעבר החצייה. עוד בחן בית המשפט את סיבת פטירתה של המנוחה וקבע כי הוכח שמות המנוחה נגרם כתוצאה מהתאונה.

בהסתמך על עדויות עדי הראייה הגיע בית המשפט לכמה קביעות עובדתיות אשר על בסיסן הכריע בשאלה האם המערערת התרשלה בנהיגתה באופן שגרם למות המנוחה. כך נקבע כי המערערת, אף אם עצרה לפני מעצר חצייה בקו דמיוני כלשהו, הרי בהמשך, ועובר לתאונה, גם לגרסת נהג המונית וגם לגרסתה, נסעה באופן איטי לקראת מעבר חצייה ללא עצירה.

עוד צוין, כי המערערת הייתה יכולה להבחין בהולכת הרגל על המדרכה מימין בשל שדה הראייה הפתוח, וכי באשר למיקום הפגיעה הרי קיימת סבירות גבוהה שהאימפקט היה בעת שהמנוחה כבר ירדה לכביש והפגיעה בעגלה הייתה במרחק העולה על 1.2 - 1.4 מטר משפת המדרכה. כאשר לאור העובדה שהמנוחה נזקקה לעגלה כעזר להליכה, הרי אף העגלה נגררה קדימה עם כיוון ההליכה, הרי דבר זה מסביר את מיקום כתם הדם במרחק קצר ממקום האימפקט ואת השלכת המנוחה בכביש בתוך מעגל התנועה.

ביחס לאחריותה של המערערת בגרימת התאונה ולשאלת קיומה של רשלנות או היעדרה מצד המערערת קבע בית המשפט, כי המערערת התרשלה בכך שלא בחנה כנדרש את המדרכה מימין לה ועל כן לא הבחינה בהולכת הרגל שהגיעה למקום. צוין כי המדובר בהולכת רגל קשישה אשר הליכתה איטית והיא אף דחפה לפנייה עגלת תינוק. עוד הדגיש בית המשפט, כי המדובר במעבר חצייה ליד קניון "לב אשדוד", מקום בו ישנה תנועה רבה הן של כלי רכב והן של עוברי אורח. הוטעם כי אם כטענת מומחה ההגנה באחת מן האפשרויות שהעלה בחוות דעתו, המנוחה הלכה על המדרכה בסמיכות כה רבה לדופן הימני של רכב המערערת עד שנעלמה מעיניה של המערערת בשטח המת, הרי ודאי שמדובר ברשלנות גבוהה של המערערת שלא הבחינה במנוחה בשום שלב קודם לכן, שהרי המנוחה הייתה צריכה ללכת לאורך ולרוחב כל המדרכה, בהליכה איטית.

צוין כי התעקשות המערערת שהמנוחה לא הייתה במקום אינה עולה בקנה אחד עם העובדה שהמנוחה הלכה על המדרכה וכיוון כניסתה למעבר החצייה היה מימין (כפי שהסביר הבוחן המשטרתי על פי סימני הפגיעה בעגלה ומיקומה על חזית הרכב).

באשר לטענה כי התאונה אירעה בשל בעיה בשדה הראייה מצד ימין של הרכב, הרי משהמערערת ציינה שהייתה מודעת לבעיה זו, חובה היה עליה לבחון את הנעשה סביבה על ידי סיבוב ראשה ומבעד חלונות הרכב שאחרת המדובר ב"עצימת עיניים".

באשר לחובת הזהירות החלה על המערערת צוין שכשם שחובת זהירות זו חלה כלפי אם צעירה הדוחפת לפנייה עגלת תינוק, כך היא חלה ואפילו באופן מוגבר, כלפי קשישה או ילד קטן הדוחפים עגלה, שכן התנהגותם בלתי צפויה לעיתים.

לאור אותה חובת זהירות גבוהה שהייתה מוטלת על המערערת, אין חשיבות לשאלה אם הרכב פגע תחילה בעגלה ומשך אחריה את המנוחה מהמדרכה לכביש או אם המנוחה הספיקה לרדת בעצמה לכביש בעת הפגיעה ומכאן שהרכב פגע אף בה ישירות ולא רק בעגלה.

לאחר בחינת כל אלו מצא בית המשפט, כי הוכח שהמערערת התרשלה בכך שלא הבחינה בקשישה עת הלכה על המדרכה והתקרבה למעבר החצייה, ובכך שהמשיכה בנסיעה על מעבר החצייה מבלי להבחין במנוחה הדוחפת את העגלה לתוכו.

ביחס לעונש צוין בית המשפט, כי המדובר במערערת נורמטיבית, נשואה ואם לשלושה ילדים, כאשר נסיבותיה האישיות

פורטו בגזר הדין. על רקע אישיותה, נחווית התאונה כאירוע טראומטי מטלטל, והיא מתקשה להשלים עם כך שפגעה במנוחה. צוין, כי על בית המשפט בגזירת העונש, ליתן דעתו למספר גורמים ובכלל זה לדרגת הרשלנות - האם מדובר ברשלנות נמשכת או רגעית, מידת לקיחת האחריות והודאת הנאשם, עברו, ותוצאות המעשה, ורק לאחר קביעת המתחם הראוי, יש לתת משקל לנסיבות אישיות וצרכי שיקום. במקרה זה, פגיעה בהולכת רגל קשישה במעבר חצייה מעידה על רשלנות במידה גבוהה ומכאן המתחם העונשי הינו מאסר בן 12 חודשים עד שנתיים. בית המשפט ציין כי לא ניתן להימנע מהשתת עונש מאסר, אך בהתחשב בנסיבותיה האישיות של המערערת, יש מקום להפחית במעט מהרף המינימלי של המתחם משיקולי שיקום ובשל חלוף הזמן, ומכאן הושתו על המערערת 10 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים, כפי שפורט לעיל.

נימוקי הערעור בתמצית

הערעור מופנה כנגד פסק הדין על שני חלקיו - כנגד הכרעת הדין המרשיעה ולחילופין כנגד שיעור העונש.

טענתה העיקרית של המערערת הינה, כי לא הוכחה רשלנותה, וכי המדינה לא עמדה בחובה המוטלת עליה להוכיח את רשלנות המערערת מעבר לכל ספק סביר כנדרש. צוין כי על פי מכלול העדויות, המערערת הגיעה בנסיעה איטית לכיוון מעבר החצייה, נתנה להולכי רגל לעבור, נעצרה כדי לתת לרכבים להשלים את הפנייה במעגל התנועה ומכאן שנהגה בזהירות מירבית. הוטעם כי לא ברור באיזה אופן ארעה התאונה ולא ברור כלל האם המערערת פגעה במנוחה עצמה, או בעגלה בלבד.

ב"כ המערערת הפנה לעדות מומחה ההגנה ממנה עולה, כי בשל העובדה שהמערערת הייתה קרובה מאוד למעבר חצייה בשלב בו אירע האימפקט היא לא יכלה להבחין במנוחה אשר נכנסה בין רכבים חונים שחנו בחנייה של הקניון הסמוך, וכי קיימת נקודת מסוימת בה גם אם הנהגת ברכב הייתה מסתכלת לכיוון המדרכה, שדה הראייה שלה היה אפס.

על כן במצב בו רכבה של המערערת היה מצוי כבר על מעבר החצייה, והמנוחה למעשה הייתה צריכה לעקוף אותו, המערערת לא יכלה להבחין בה בשל זווית הגעתה של המנוחה אל מול רכבה של המערערת, זאת אף בשים לב למגבלות הרכב, ומכאן שהמערערת לא היתה יכולה להבחין במנוחה המתקרבת לעבר הרכב, ועל כן לא גילתה רשלנות בהמשך נהיגתה.

עוד נטען, כי המערערת נהגה כפי שהיה נוהג כל האדם הסביר, בכך שנתנה להולכי הרגל לעבור, נתנה לרכבים לעבור ורק אז נכנסה למעבר החצייה. בכל אלו יש לפחות, כדי לעורר ספק סביר באשמתה, בשים לב לכך שיכול והולכת הרגל המנוחה הגיעה למעבר החצייה בזווית שלא אפשרה למערערת לראותה. הוטעם, כי אין מקום לדרוש מהמערערת שתוכיח שהיא לא אשמה בתאונה אלא הנטל להוכחת האשמה מוטל על המדינה.

ב"כ המערערת הוסיף והדגיש, כי לא ברור מה הייתה הפעולה אותה נדרשה המערערת לעשות כדי למנוע את התאונה, כאשר אף הבוחן המשטרתי נשאל בעניין זה והתחמק מתשובה ברורה. הוטעם עוד, כי התנהגות הולכת הרגל יכול והיוותה מעין מכשול לנהגת עצמה, כעולה אף מחוות הדעת של מומחה ההגנה, דבר המעורר אף הוא ספק סביר, שכן נראה שהולכת הרגל למעשה נכנסה בין גלגלי רכבה של המערערת.

באשר לעונש, הדגיש ב"כ המערערת את התמונה הקשה העולה מתסקיר שרות המבחן באשר לנסיבותיה האישיות של

המערערת; את מצבה הקשה של המערערת; את מהלך חייה שהיה לא קל; כי המערערת מנסה לשקם את חייה, עובדת כיום בעבודה קבועה, ועד היום לא הצליחה לחזור לחיים נורמאליים. מכאן עתר להפחית בעונש ולא להשית על המערערת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, בנסיבות המיוחדות של מקרה זה, אלא להעמיד את העונש על תקופה שתאפשר ריצוי המאסר בדרך של עבודות שירות.

ב"כ המדינה ביקש לדחות את הערעור על שני חלקיו. בכל הנוגע לערעור כנגד הרשעת המערערת צוין, כי המערערת לא הצליחה לספק, לא בבית המשפט קמא ולא במסגרת הערעור, כל הסבר המניח את הדעת המתיישב עם חפותה. הוטעם, כי קביעות בית המשפט קמא התבססו על עדותה של עדת ראייה ניטרלית, וכי כפי שעדת הראייה ראתה את המנוחה על המדרכה, הייתה המערערת צריכה לראותה במיוחד כאשר מדובר במנוחה שהינה חריגה בנוף הולכי הרגל - קשישה הסובלת מעקמת ודוחפת עגלה.

הודגש כי מצילומי מקום התאונה עולה שיש שטח פתוח לחלוטין לצדדים, וכי אף מומחה ההגנה אישר שייתכן והתאונה נגרמה בשל כך ששדה הראייה של הרכב הוגבל, וכי לנוכח הגבלת הראות, לא ניתן להמשיך בנסיעה אם הנהג אינו רואה כדבעי.

באשר לשאלה מהיכן הגיעה המנוחה צוין, כי מדובר בשאלה פחות חשובה שכן העיקר הוא בשאלת שדה הראייה של המערערת לכיוון המנוחה מצד ימין, ובשאלה האם הייתה יכולה לראות ולמנוע את התאונה. הודגש עוד כי המערערת הייתה חייבת להבחין במנוחה, ובשים לב לעובדה שמדובר במעבר חצייה שם קיימת חובת זהירות מוגברת, ההרשעה מבוססת כדבעי.

ביחס לעונש, צוין שאין ספק שמדובר בעונש קשה לאדם נורמטיבי, אך העונש תואם את רמת הענישה הקיימת בשים לב לדרגת הרשלנות, תוך שב"כ המשיבה הפנה לפסיקה לתמיכת טענותיו, ועל כן אין מקום להתערב בו.

דין

רשלנות המערערת בקרות התאונה

לב טענות המערערת הינו בכך ש: "**תאונה מצערת זו אינה תוצאה של נהיגה רשלנית וחסרת זהירות, אלא תאונה בלתי נמנעת**" (ראה סעיף 5 בעמ' 2 להודעת הערעור הפותח את טענות המערערת).

נבחן אפוא, האם אכן הוכחה רשלנות בנהיגתה של המערערת ובגרימת מותה של המנוחה, או שמא, כנטען, המדובר בתאונה בלתי נמנעת.

גרסת המערערת לאורך כל הדרך הייתה כי היא לא הבחינה כלל במנוחה בשום שלב, לא על המדרכה ולא על פני מעבר חצייה. המערערת אף ציינה כי לא חשה בפגיעה כלשהי, לא במנוחה ולא בעגלת התינוק אותה דחפה לפניה, אלא רק שמעה רעש כלשהו, מעין חיכוך של ברזל בגינו בלמה, הסתכלה קדימה, לא ראתה דבר ועל כן המשיכה בנסיעה, שכן הייתה בתוך כיכר התנועה, והיא עצרה רק בהמשך לאחר שהקיפה כמחצית מכיכר התנועה.

עסקינן בתאונה אשר ארעה במעבר חצייה המצוי לפני כיכר תנועה, בסמוך לקניון בעיר אשדוד, באזור הומה אדם, בשעת בוקר. לא היה חולק, וזאת על פי מכלול העדויות ועדות המערערת עצמה, כי המדובר במקום בו קיימת תנועה ערה של עוברי אורח ובהם ילדים בדרך לבית הספר ועומס של כלי רכב.

מכאן, ועוד טרם נרד לעומקן של טענות, יש לזכור כל העת, כנקודת מוצא לדיון זה, את חובת הזהירות המוגברת שהייתה מוטלת על המערערת כנהגת בשים לב לעובדה שהתאונה ארעה בתחום מעבר החצייה:

"לא למותר להזכיר כאן, לתועלת הרבים, את חובותיו המיוחדות של נהג הקרב למעבר חצייה; תקנה 52(6) לתקנות התעבורה תשכ"א-1961 מונה התקרבות למעבר חצייה בין המקרים המיוחדים, שבהם על נהג להאט את מהירות נסיעתו ואף לעצור, בנוסף לכלל הרחב החל על כל מקרה "שבו צפויה סכנה לעוברי דרך או לרכוש...". לעניין מעבר חצייה ראו גם ע"פ 558/97 מלניק נ' מדינת ישראל (לא פורסם)(השופט - כתארו אז - אור), וכה דברי בית המשפט שם:

"מהן הנסיבות להן צריך נוהג רכב ליתן דעתו בהתקרבו למעבר חצייה? עליו ליתן דעתו לכך, אם יש מי אשר מתכוון לחצות את הכביש במעבר החצייה; ואם כן - להתאים את מהירות נהיגתו למקרה של חצייתו את הכביש. במסגרת זו, וכדי לכבד את זכות הקדימה של הולך הרגל במעבר חצייה, עליו לצפות שזה ינסה לחצות את הכביש; שאולי לא יהיה ער לרכבו המתקרב; אולי ייטול על עצמו סיכון של חצייה על אף התקרבות הרכב; אולי יסמוך על כך שהרכב יכבד את זכות הקדימה שלו. עליו להתחשב גם באפשרות של התנהגות רשלנית מצידו של הולך הרגל".

.....נוסיף עליהם, כי מטבע הדברים בנסיבות של מעבר חצייה מתעצם הצורך בזהירות, שהרי בבני אנוש עסקינן - הולכי רגל בכל הגילים ובכל קצבי ההליכה ובכל מצבי הבריאות - שיהיו מהם שיראו במעבר החצייה מעין "תעודת ביטוח" לירידה לכביש, ומכאן חובת הזהירות המוגברת על הנהגים בהקשר זה; אין מנוס משינון דבר זה" [רע"פ 4180/07 גאוי גאוי נ' מדינת ישראל (15.07.2007)]." (ההדגשות אינן במקור - י.ר.ל.).

מנקודת מוצא זו, נדמה, כי גרסת המערערת לפיה לא הבחינה בשום שלב במנוחה, היא כשלעצמה מלמדת על רשלנותה. נציין כי לא נטען ולא הוכח שבמקרה זה היו נסיבות מיוחדות או חריגות, כגון תנאי מזג אוויר קשים או מכוניות חונות שחסמו את שדה הראייה בכיוון המנוחה או מחסום אובייקטיבי אחר כלשהו.

נדגיש בעניין זה כי שדה הראייה הפתוח מכיוון נסיעת המערערת לכיוון מעבר החצייה הינו 90 מטר, משמע כבר ממרחק של 90 מטר ניתן לראות את מעבר החצייה לכל אורכו.

רשלנות המערערת בגרימת התאונה נלמדת ממספר נתונים ברורים ומשילובם זה בזה: העובדה כי היה שדה ראייה פתוח ללא כל הפרעה לכיוון מעבר החצייה מכיוון נסיעת המערערת, כפי שנראה בבירור בתמונות שצולמו על ידי בוחן התנועה המשטרתי (צילומים 11-3 בדו"ח הבוחן ת/8); העובדה כי המערערת לא ראתה בשום שלב את המנוחה דוחפת את העגלה למרות שזו דמות בולטת ומובחנת; העובדה כי המערערת לא הרגישה כלל בפגיעה, לא בלמה ואף המשיכה בנסיעה לאחר האימפקט כשהעגלה צמודה לחזית רכבה, וזאת למרות ששמעה רעש ברור כתוצאה מחיכוך העגלה בכביש; והעובדה כי קיימת לפחות נקודת זמן ברורה ומובחנת בה הייתה חייבת המערערת להבחין בהולכת הרגל - בשלב בו נסעה לכיוון מעבר החצייה - אותה נקודת הזמן בה הבחינה במנוחה בבירור עדת הראייה שמרית פרץ.

ויודגש, ברור מעדותה של עדת הראייה פרץ, כי היא ראתה את כל מה שארע טרם התאונה; את רגע האימפקט (אם כי לא את הפגיעה עצמה שכן רכב המערערת חסם אותה); את רכב המערערת ממשיך בנסיעה מיד לאחר מכן; ואת

המנוחה שוכבת מיד לאחר הפגיעה באמצע מעגל התנועה. מכאן שישנה עדות ברורה באשר לנסיבות התאונה - לפני ואחרי - עדות של עדת ראייה אובייקטיבית שיש ליתן לה את מלוא המשקל.

והנה, אותה עדה, עוברת אורח, אשר לא נהגה ברכב ואשר לא חבה כל חובת זהירות להולכי רגל העוברים במעבר החצייה, הצליחה להבחין הבחן היטב במנוחה כשהיא הולכת על המדרכה ודוחפת את העגלה לפניה, לכיוון מעבר החצייה, באופן שהיה ברור לה, שהמנוחה בדרך לחצות את הכביש, ותוך שהיא רואה בעיני רוחה את התאונה מתרחשת עוד קודם לאימפקט, ומכאן היא מספרת לחברה עמה היא משוחחת בטלפון הנייד: **"יש פה זקנה.... זה היה במעבר חצייה שהיא ירדה"** (בעמ' 3 לפרוטוקול מיום 27.6.11).

לאור עדות זו ובהינתן העובדה שהמנוחה, קשישה כבת 80, אשר סבלה מעקמת קשה, נעזרה בעגלת טיולון לצורך הליכה וקצב הליכתה היה איטי ביותר, ברי כי לו הייתה המערערת מביטה לכל הצדדים בעודה מתקרבת למעבר החצייה, כפי שהמערערת טענה שעשתה, הייתה חייבת להבחין במנוחה, ולו בשלב בו עדת הראיה הבחינה בה. המדובר במקום בו שדה הראייה היה פתוח, באור יום, ללא כל מכשול אחר, ועל כן חובה הייתה על המערערת להבחין במנוחה, למצער בשלב בו היא מצויה על המדרכה, מתקדמת אל שפת מעבר החצייה ומתעתדת לחצות.

על כן, ובהנתן עדות המערערת כי לא ראתה את המנוחה כלל, המסקנה המתחייבת הינה כי המערערת התרשלה ולא הביטה לכל הצדדים, כפי שטענה כי עשתה.

נדגיש כי על פי עדות עדת הראייה, המערערת נוסעת בנסיעה לא מהירה לכיוון מעבר חצייה ולא עוצרת כלל אלא ממשיכה בנסיעה רציפה, למרות שהולכת הרגל מצויה על שפת המדרכה וברור לכל, כפי שהיה ברור להולכת הרגל הגב' פרץ, כי המנוחה מתכוונת לחצות את הכביש.

הדברים מקבלים משנה תוקף לאחר עיון בתמונות שצורפו על ידי המערערת ובהן צולם מקום התאונה ונעשה אף שחזור מסוים של הדברים, תמונות אליהן התייחסה אף עדת הראייה פרץ **(בין היתר תמונה מס' 191)**. בתמונה זו נראה בבירור הרכב המסחרי מתקרב למעבר החצייה כשלפניו עוד שני רכבים. העדה מתייחסת לתמונה זו ומסבירה, כי היא הייתה בזווית ממנה יכלה לראות את המנוחה, לפני שרכבה של המערערת הסתיר את המנוחה (שם, בעמ' 10). בתמונה נראה בבירור שדה הראייה הפתוח קדימה, כאשר רואים היטב את הולכי הרגל העומדים באזור מעבר החצייה.

מכאן ברי, כי בשלב זה הייתה המערערת חייבת להבחין במנוחה, וכי די היה במבט קצר אל עבר המנוחה המצויה לפני הרכב, בצד ימין מכיוון נסיעת המערערת, כדי להבחין בה.

ודוק, עדת הראייה מסבירה, כי השלב האחרון בו הבחינה בהולכת הרגל היה כאשר רכב המערערת עמד מעט קדימה יותר ממה שנראה רכב המערערת באותה תמונה - תמונה 191, כאשר היא ממקמת את רכב המערערת בחלק האחורי של הרכב הפרטי שהיה לפניו ונראה באותה תמונה. לכל המביט בתמונה ברור שגם בשלב זה, המאוחר יותר, המערערת יכלה להבחין בהולכת הרגל, והדבר אף מתחדד מדברי העדה עצמה שציינה **"היה ברור לי שהיא הולכת לעבור את המטרים הספורים האלה, שאני לא יכולה בדיוק להעריך, היה לי ברור היא תפגע בה"** (עמ' 10 שורות 4-7). מכאן שעל פיעדת הראייה, היה קיים פרק זמן ממשי, אשר לא נמדד בשברירי שנייה, כאשר הרכב עדיין רחוק יותר ממעבר החצייה מרחק של מספר מטרים ולמצער באותו פרק זמן, הייתה המערערת חייבת להבחין במנוחה ובעגלה, בדיוק כפי שהבחינה בהם הולכת הרגל..

יש לזכור עוד, כי קיים מעקה בטיחות, שאינו מאפשר להולכי רגל לרדת לכביש אלא בפתח המצוי מול מעבר החצייה ומכאן המנוחה הייתה חייבת להתקדם לעבר מעבר החצייה כשהיא צועדת על המדרכה, למשך פרק זמן שלא יכול להימדד בשברירי שנייה, מכל כיוון בו הגיעה.

באשר למסקנת מומחה ההגנה בחוות דעתו, אשר מדברת על תשתית מסוימת לקרות התאונה, הרי אין בה כדי לפטור את המערערת מאחריות לקרות התאונה. אותה תשתית לכאורית מפרטת נסיבות שהיוו לטענת ההגנה את התשתית לתאונה, ובכללן שטח מת בשדה ראייה של הרכב ומה שהוא מכנה חסם בדמות עגלה, כאשר המגבלה בשדה הראייה נוצרת רק בקרבה ממשית למעבר החצייה.

נראה כי בכל אלו לא סגי, שכן לא ניתן להתחיל ולבחון האם המערערת התרשלה בנהיגתה, רק מאותו רגע בו כבר התקרבה למעבר החצייה במרחק הקטן ממטר, כפי שמבקשים מומחה ההגנה וב"כ המערערת לטעון, אלא בחינת נהיגתה מתחילה לכל הפחות 90 מטר אחורה, שכן כבר ממרחק זה יש לה שדה ראייה פתוח לכיוון מעבר החצייה.

זאת ועוד; עדות עדת הראייה לפיה המערערת כלל לא הבחינה במנוחה אלא נסעה בצורה רציפה אל תוככי מעבר החצייה, עולה בקנה אחד אף עם עדות המערערת עצמה באמרתה במשטרה. מעדות המערערת עצמה אנו למדים כי דעתה של המערערת לא הייתה נתונה למעבר החצייה, אלא מבטה היה מופנה שמאלה לעבר הרכבים שנעו לתוך הכיכר, ולמעשה המערערת נסעה אל עבר מעבר החצייה, כשתשומת ליבה אינה נתונה כלל למתרחש לפניה ולימינה.

אין אלא להפנות בעניין זה, לדברי המערערת במשטרה: **"לפני שנכנסתי למעגל התנועה נעצתי לפני קו העצירה של מעבר החצייה, כי מעגל התנועה לא היה פנוי. המתנתי שם עד שמעגל התנועה יתפנה כדי שאוכל להיכנס למעגל התנועה. אני זוכרת מכוניות שחלפו, בצד שמאל חלף רכב בצבע בורדו....";** כאשר אף מעדות עד נוסף שהיה במקום, נהג המונית שניידרמן עולה כי הוא ראה את רכבה של המערערת עוצר ונותן לרכב אחר לעבור (עמ' 10 לפרוטוקול מיום 27.6.11 שורות 13-14).

עינינו הרואות, כי המערערת לא מספרת כלל על הולכי רגל שחצו במעבר החצייה, כפי שחזר בא כוחה וטען כי היא נתנה להולך רגל לחצות. טענה זו לא עולה כלל בקנה אחד עם האמור באמרתה במשטרה, שהרי ברור שאם המערערת הייתה מאפשרת להולכי רגל לחצות, מה יותר טבעי מלציין זאת מקום בו היא נחקרת תאונה בה נפגעה הולכת הרגל במעבר החצייה. לו הייתה מאפשרת להולכי רגל אחרים לחצות, ברי כי מטבע הדברים, הייתה מציינת זאת מיד, כאשר אותו חוסר מלמד בבירור כי לא היו כאלה וכי המדובר בטענה כבושה שאין לקבלה. יתרה מכך, העובדה שהמערערת יודעת לתאר את צבע הרכב שחלף משמאל ואת כל שארע בכיכר התנועה ולא יודעת לספר פרט כלשהו לגבי מה שהיה באזור מעבר החצייה, לא כזה הנוגע להולכי רגל ולא על המנוחה אותה לא ראתה כלל, מלמדת בבירור, כי המערערת לא הביטה לכיוון מעבר החצייה, אלא שדעתה הייתה נתונה לכיכר התנועה.

אותו חוסר תשומת לב והיסח דעת של המערערת בנסיעתה קדימה, כשדעתה נתונה לצד שמאל בלבד, הוא הוא שגרם לתאונה.

זאת ועוד, אף מומחה ההגנה לא חלק על כך שהמערערת הייתה צריכה להבחין במנוחה אם הייתה במרחק של כשני מטר ומעלה ממקום מושבה בכיסא הנהג ועד מעבר החצייה, אלא שהוא ציין שכאשר המערערת התקרבה ממש לגבול מעבר החצייה, ובהנחה שהמנוחה נמצאת אותה עת בתחום השטח המת, קיימת אפשרות שבאותו שלב המערערת לא יכולה להבחין בה.

עדיין, אין בכך כדי להפחית מרשלנות המערערת, שכן המערערת התקרבה למעבר החצייה כאשר כל שדה הראייה שלה פתוח ללא כל הפרעה או חסמים, כאשר אותן מגבלות מסוימות נוצרות רק ממש על שפת מעבר החצייה ועל כן המערערת אינה יכולה לזכות בחסינות בגינן. ונזכור, כי המערערת לא הצליחה לספק כל הסבר סביר לכך שלא הבחינה במנוחה בשום שלב והסתפקה בכך שאמרה "**לשאלת בית המשפט מאיפה אני סבורה שהגיעה (המנוחה - י.ר.ל.) אני משיבה אין לי מושג**" (בעמ' 44 שורה 32) ובהמשך: "**אתם טוענים שפגעתי בה, היא לא הייתה שם כשהתחלתי לנסוע**" (בעמ' 45), ובהמשך כל שיכלה לומר היה: "**אין לי הסבר**" (בעמ' 44 לפרוטוקול שורה 29).

מסקנת האמור הינה, כי המערערת התרשלה בכך שלא הבחינה במנוחה בשום שלב; לא הסתכלה לימינה - לכיוון מעבר החצייה, כאשר המשיכה בנסיעה רצופה, כאשר לו הייתה נוקטת בזהירות הראויה ומביטה אף לצד ימין, הייתה חייבת לראות את המנוחה, ולמצער בשלב בו המנוחה מתקרבת ומגיעה לשפת מעבר החצייה (בשלב בו ראתה אותה עדת הראייה); המערערת לא בחנה כנדרש את הדרך ואת סביבתה באותו שלב בו נסעה קדימה; ולא וידאה שלא מצויים עוברי אורח המבקשים לחצות את מעבר החצייה, שכן, התרכזו במבט שמאלה אל עבר הרכבים הבאים משמאל כדי להשתלב במעגל התנועה.

הדברים נכונים ביתר שאת, כאשר אין עסקינן בילד או בהולך רגל הנע במהירות ועשוי להגיע לשפת מעבר החצייה תוך שניות ספורות. במקרה דכאן על פי העדויות שהובאו בפני בית המשפט, הרי בשל גילה ומצבה הבריאותי המנוחה הילכה באיטיות רבה. מכאן שאין המדובר בשברירי שנייה בהם יכלה המערערת "לפספס" את המנוחה, אלא בשלב ברור, מובחן ולא קצר במיוחד, בו המנוחה התקרבה על המדרכה לעבר מעבר החצייה והגיעה עד לשפת מעבר החצייה - השלב לאורכו ראתה אותה עדת הראייה, עד שרכבה של המערערת חסם לה את שדה הראייה, בשלב בו היה ממש על מעבר החצייה. ויוער, אין רבותא רבה לשאלה מהיכן הגיעה המנוחה למעבר החצייה, כאשר קיימות שלוש אפשרויות לכיוון הגעתה כפי שפירט המומחה. עדיין, ובכך העיקר, בכל אפשרויות הללו, המנוחה הייתה צריכה ללכת כברה מסוימת על המדרכה, בפרק זמן לא מבוטל, כאשר המערערת הייתה חייבת להבחין בה באותו שלב, לו נהגה כנדרש מנהג סביר במכלול נסיבות המקום והזמן.

יתרה מכך, אף לדברי מומחה ההגנה הולכת הרגל נראית בבירור, הן בקו העצירה הדמיוני והן כאשר הנהגת מתקרבת למעבר החצייה פרט לכך שממש על מעבר החצייה - במרחק של כמטר מקצה הרכב ועד המעבר, יכול והנהגת לא תבחין בה, וזאת בשל מגבלות הרכב, מבנה העגלה וגובהה של הולכת הרגל.

לא ניתן לפטור המערערת מאחריות, רק בשל מגבלות הרכב, אליהן היא מודעות, הנוצרות בנקודת זמן מאוחרת - כמעט על שפת מעבר החצייה. שהרי כפי שהמנוחה לא "צנחה" אל תוך מעבר החצייה, כך גם המערערת.

זאת ועוד, פרט לכך שמומחה ההגנה מציין, כי כאשר הרכב מתקדם לעבר מעבר החצייה והוא קרוב אליו קיים שטח מת ויכול כי באותו שלב, המערערת לא יכלה להבחין במנוחה, הוא אינו מצביע על כל גורם ייחודי או גורם המקל או מפחית מאחריות המערערת.

ודוק, מומחה ההגנה מציין למעשה בסיכום חוות דעתו מספר גורמים שלדעתו היוו את התשתית לתאונה ובכללם **התנהגת הולכת הרגל; החסם שהורידה לכביש בצורת עגלה; ומגבלות שדה הראייה שנוצרו כתוצאה ממבנה הרכב ונתוני גובה הולכת הרגל, היוו את התשתית לתאונה. נבחן גורמים אלו שלדבריו היוו את התשתית לתאונה, אחד לאחד.**

באשר להתנהגות הולכת הרגל, לא הוכח דבר חריג בהתנהגותה. מעבר לכך, כפי שצוין בפסיקה נהג המתקרב למעבר חצייה צריך לצפות גם התנהגות לא צפויה של הולך רגל, מה שלא הוכח כאן, ועל כן גורם זה בוודאי אין בו ממש.

ביחס לאותו חסם, היינו שעגלת תינוק אשר הורדה לכביש מהווה חסם, הרי שאין בידי לקבל האמור, היינו כי היא מהווה חלק מהתשתית הבלתי נמנעת כביכול לתאונה. שהרי אם כך נאמר, נמָצָא פוטרים מאחריות, נהג רכב הנע כלפי הולך רגל המוביל עגלת תינוק וחוצה במעבר חצייה, ונמָצָא מעניקים חסינות לנהג הפוגע בתוך מעבר חצייה, בהולך או הולכת רגל, בגובה של כ-1.50 מ' המוליך לפניו עגלת תינוק, באור יום, באזור הומה אדם, ולא היא, כאשר אין צורך להפליג בדמיון בשאלה מה היה קורה חלילה לו אכן היה מצוי תינוק בעגלה.

באשר למגבלות שדה הראייה, שעל פי הנטען בחוות דעת מומחה הגנה נוצרו ממבנה הרכב וגובה הולכת הרגל, הרי אין באלו כדי להוות תשתית לגיטימית המבססת הטענה כי התאונה בלתי נמנעת. נדגיש בעניין זה, כי המראה המתגלה מהתמונות אותן צילם הבוחן מתוך רכבה של המערערת - הטובות מאלף מילים - מלמד בבירור על כך שניתן לראות את הולכת הרגל לאורך כל מסלול תנועת רכבה של המערערת, כולל ממש על מעבר החצייה

התמונות סוקרות את מסלול הנסיעה של רכב המערערת לכיוון מעבר החצייה לכל אורכו, תמונות שצולמו ממושב הנהג על פי הזווית אליהן הגיע הבוחן מתוך מכלול הממצאים בשטח - מיקום העגלה והחריצים בכביש (תמונות 7,8, 10, 11). על כן גם אם ניקח בחשבון את העובדה שהשוטר הנראה בתמונות השחזור המדמה את המנוחה, גבוה מן המנוחה, עדיין אין לכך משקל רב והדבר משפיע במידת מה רק כשהרכב ממש במעבר החצייה.

זאת ועוד וכאמור לעיל, המערערת אישרה שהיא יודעת שיש מגבלות ראייה מרכבה, אותו "שטח מת" שקיים ברכב הזה בהיותו רכב מסחרי. על כן אין בכך כדי לפטור את המערערת מאחריות, שמא להיפך, שכן המערערת בעדותה בבית המשפט ציינה כי הייתה מודעת לכך שהיא נוסעת ברכב גבוה, וכי היא מודעת לקיומו של שטח מת, ועל כן היא נוקטת באמצעי הזהירות המתאימים לפני מעבר חצייה. בחינת נסיבות התאונה מלמדת ש אין זאת אלא שאותם אמצעים לא ננקטו, שהרי גם מהתרשים שצירף מומחה הגנה (נספח ה' בעמ' 11) ברור כי אותה מגבלה קיימת רק ממש בעת שהמנוחה מצויה בסמוך למעבר החצייה מול הרכב (ראה מצג 3) ועל כן אינה יכולה להועיל למערערת, שהייתה חייבת להבחין במנוחה כבר קודם לכן. יתרה מכך, מגבלת שדה הראייה, אין בה לפטור את המערערת, המודעת אליה היטב, מאחריות, אלא הי חייבה אותה לנהוג בזהירות המתחייבת ולבחון את מצב הדרך והולכי הרגל, בעוד היא מתקרבת למעבר החצייה.

בטיעוניו בפנינו ניסה ב"כ המערערת להעלות תזות שונות כדי להסביר הכיצד המערערת לא הבחינה במנוחה בשום שלב, עד לאחר הפגיעה בה. ב"כ המערערת, העלה אפשרויות שונות, שלדבריו יש בהן לכל הפחות כדי לעורר ספק באשמת המערערת, בין היתר, כי המנוחה יצאה מבין הרכבים בחניה שהייתה מימין למעבר החצייה, ירדה לכביש בשלב בו המערערת כבר עצרה באמצע מעבר החצייה; כי המנוחה הגיעה למעבר החצייה, מצד ימין לרכבה של המערערת, לאחר שהלכה לאורכו ולמעשה עוקפת אותו מימין, ונכנסת מתחתיו. נטען, כי בשלב זה המערערת לא הייתה יכולה להבחין בהולכת הרגל, הן בשל נמיכות קומתה והליכתה השפופה, הן בשל מבנה הרכב שכן מדובר מרכב מסוג גי.אם.סי מסחרי, וכיון שקודם לכן היא הייתה מצויה בתחום ה"שטח המת".

בחינת חוות דעת המומחה מלמדת כי מומחה ההגנה התייחס לעניין זה וציין שלושה כיוונים אפשריים מהם הגיעה הולכת הרגל - האחד ממול רכבה של המערערת (מסומן באות ג' - נספח ו' לחוות דעת מומחה ההגנה בעמ' 15); מימין

לשמאל - היינו מכיוון המדרכה והקניון (מסומן א באותו נספח) ומאחור לפנים- היינו מצדו האחורי של הרכב, אל עבר חלקו הקדמי - שזוהי הסיטואציה המרכזית לה טען ב"כ המערער (מסומנת באות ב' באותו נספח). אולם, כל התיזות הנ"ל אינן עולות מן הראיות שבתיק.

ביחס לאפשרות האחרונה יוער, כי אין כל ראייה שהולכת הרגל הגיעה מאחור לפנים, היינו התקדמה על המדרכה לאורך מעקה הבטיחות במקביל לרכב. האמור אף לא עולה בקנה אחד עם עדות עדת הראיה הגב' פרץ, אשר תיארה בבירור מצב בו המנוחה מצויה על שפת המדרכה והמערערת נוסעת משמע, היא לא מתארת כלל מצב בו המנוחה הולכת במקביל לרכב שנוסע. ברי מעדותה כי עובר לתאונה המערערת הייתה בנסיעה, בד בבד לכך שהמנוחה עמדה על המדרכה על שפת מעבר החצייה והחלה לחצותו.

מעבר לכך, יש לזכור כל העת כי המדובר בקשישה כבת 80, אשר קצב הליכתה היה איטי. מכאן, כפי שציין הבוחן המשטרתי בעדותו, גם אם המנוחה, כנטען באפשרות זו, הלכה לצד הרכב והגיעה למעבר החצייה מאחור לפנים, היינו הלכה לאורך כל רכב המערערת שאורכו כ- 6 מטר, הרי שתנועתה ארכה מספר לא מבוטל של שניות, ואין חולק כי בכל אותו זמן, המערערת לא הבחינה בה (ראה עדות הבוחן בעמ' 25 ש' 6-7). על כן, אף בחינת אפשרות זאת אין בה כדי לסייע למערערת, שכן גם בהנחה זו הוכח כי המערערת התרשלה בכך שלא הבחינה בה בשום שלב, במנוחה הפוסעת לצד רכבה.

בהתייחס לטענת ב"כ המערערת, כי בית המשפט לא קבע ממצא על פי עדות נהג המונית שניידרמן, ולא שילב בן עדותו לעדותה של שמרית, הרי אין בעדות נהג המונית כדי לסייע למערערת, שכן אותו שניידרמן ציין בחקירתו הראשית בבית המשפט, כי המערערת עצרה לפני מעבר החצייה ונתנה לרכב במעגל התנועה לעבור, באופן המתיישב עם טענת המאשימה כי המערערת הפנתה מבטה שמאלה לעבר הרכבים הנוסעים בכיכר ועל כן לא ראתה את הולכת הרגל.

אכן בחקירה נגדית אישר העד, כי רכב המערערת נתן אף לאנשים לחצות וכי לאחר מכן לא היו הולכי רגל. עדיין אין בכך כדי לסייע למערערת שכן נהג המונית, למרות שיכל לראות את כל מה שארע במעבר החצייה שבו ארעה התאונה, לא ראה את הפגיעה ולא ראה כלל שאישה נפגעה בתאונה, ומכאן שתשומת ליבו לא הייתה נתונה למעבר החצייה. אלא שנהג המונית, להבדיל מהמערערת, היה מצוי בצד השני של כיכר התנועה ולא חב כל חובת זהירות להולכי רגל החוצים במעבר החצייה.

לאור כל המקובץ הרי אין בנתונים שצוינו על ידי מומחה ההגנה, כדי לפטור את המערערת מאחריות לקרות התאונה.

באשר לטענה כי לא הוכחו הנסיבות המדויקות של התאונה, היינו, האם הפגיעה הייתה בעגלה בשלב בו המנוחה לא החלה עדיין לחצות את מעבר החצייה, או האם הפגיעה הייתה בשלב מאוחר יותר, הרי נראה כי צדק בית המשפט קמא כאשר ציין כי אין חשיבות לשאלה אם הרכב פגע תחילה בעגלה ומשך את המנוחה לכביש, או האם המנוחה הספיקה לרדת לכביש קודם לפגיעה. יצוין כי אף מומחה ההגנה לא סבר שיש ליתן דגש לעניין זה וציין כי בכל מקרה, הפגיעה גרמה להיגררות המנוחה ומותה, כאשר אף הוא הסכים לכך שהפגיעה הייתה בתוך מעבר החצייה.

ודוק, מומחה ההגנה מציין, כי לאור צורת המגע של הרכב בעגלה, הרי סביר להניח כי לא היה מגע בין הרכב להולכת הרגל. אציין כי מסקנת מומחה ההגנה בעניין זה נדמה שאינה מבוססת דיה. שכן הבוחן המשטרתי הסביר כי מעובדת מציאת כתם הדם בכביש; מהסימנים הנראים על פניה של המערערת הנראים בתמונה 36 המתאימים לפגיעה מרכב;

ומהתמונות בהן נראים כתמי הדם, ובשים לב לסימן הבלימה, החריצים בכביש, והמרחק של כתם הדם ממקום האימפקט, הרי הפגיעה הייתה בתוך מעבר החצייה.

אף בית המשפט קמא התייחס לעניין זה וציין, כי על פי עדות עדת הראייה ועדות הבוחן המשטרתי כפי שפורט לעיל, הפגיעה הייתה באמצע מעבר חציה, וזאת אף על פי כתם דם שהיה בכביש ויתר הפרמטרים, ומכאן סביר שהמנוחה כבר ירדה לכביש והחלה לחצותו בעת הפגיעה. עם זאת, עניין זה כפי שסבר אף בית המשפט קמא, אינו בעל חשיבות קרדינאלית, שכן הוכח באופן ברור, כי בעת הפגיעה המנוחה הייתה, למצער, על שפת מעבר החצייה, כשהעגלה שהוליכה לפניה נמצאת על הכביש בתוך מעבר החצייה. לכך מצטרפת העובדה כי על פי עדות עדת הראייה היה שלב ברור בו המנוחה עמדה על שפת מעבר החצייה, שלב בו המערערת לא הבחינה בה, פגעה בעגלה וגרמה לתאונה ולמותה של המנוחה. לא רק שהמערערת לא הבחינה במנוחה, אלא היא אף המשיכה בנסיעה רציפה לאחר האימפקט, למרות הפגיעה ולמרות שהעגלה הייתה תפוסה תחת הרכב, וכפי שציין הבוחן המשטרתי, המערערת הייתה חייבת להבחין במנוחה, לשמוע את החריצה של העגלה בכביש, וכי מקרה בו רכב פוגע בעגלת תינוק וממשיך לנסוע בלי לעצור, הינו מקרה חריג (ראה עדות הבוחן המשטרתי בעמ' 18-19).

אשר על כן, הרי נסיבות התאונה הנדרשות לענייננו הובררו עד תום, בהתבסס אף על דברי המערערת עצמה ועל מכלול העדויות, כאשר בכל אלו יש כדי ללמד על רשלנותה הברורה של המערערת.

לאור כל המקובץ, גם אם נניח את כל ההנחות האחרות לטובת המערערת: שהמנוחה רק החלה לרדת לכביש, או שהורידה רק את העגלה לכביש; כי ייתכן שהמערערת פגעה רק בעגלה שגררה את המנוחה; כי הפגיעה לא הייתה בהולכת רגל בגובה 1.5 מ', אלא בעגלה נמוכה מכך, באופן שהקשה על אפשרות הראיה מהרכב, עם תחילת התנועה קדימה, במעבר החציה, כי הרכב היה מצוי אז ממש בקרבת מעבר החצייה, וכי קיימת מגבלה בשדה הראייה של הרכב, הרי גם אז אין מקום לפטור המערערת מאחריות לקרות התאונה, ואין בכל אלו כדי להוביל למסקנה, לה טוען ב"כ המערערת, כי התאונה הייתה בלתי נמנעת.

עומדת כנגד המערערת הקביעה הברורה, כי בנסיבות התאונה ושדה הראייה הפתוח מכיוון נסיעת המערערת אל עבר מעבר החצייה, כבר ממרחק של 90 מטר, המערערת הייתה חייבת להבחין במנוחה בעת שהתקרבה למעבר החציה וחובה הייתה עליה לנקוט אמצעי זהירות, נוכח מגבלותיה: גילה, מבנה גופה הכפוף, העובדה שהמנוחה הייתה עסוקה בדחיפת עגלה, וכי לא היה קשר עין מצד הולכת הרגל לעבר הרכב, כאשר התרשלות המערערת גרמה לכך שלא יכלה לעמוד על הסיכון הנשקף מן המנוחה המתעתדת לחצות את הכביש ורשלנות זו היא שגרמה לתאונה.

מכל האמור לעיל נראה כי הרשעת המערערת בגרימת מותה של המנוחה ברשלנות, מבוססת כדבעי ואין מקום להתערב בה.

הערעור על גזר הדין

המדובר בתאונה בה נגרם מותה של המנוחה, קשישה כבת 80.

המערערת נהגה ברשלנות אשר הביאה לקיפוח חיי אדם, בכך שלא הבחינה כלל במנוחה וזאת כשהיא מצויה למצער על שפת מעבר חצייה, כאשר גם אם נניח שהפגיעה הייתה בעגלה בלבד והמנוחה עדיין לא ירדה באופן מלא לכביש, הרי הפגיעה ארעה במרכז מעבר החצייה ולכך יש משקל. בנסיבות האמורות, עסקינן בתאונה שארעה במעבר חצייה,

ועל כן קיימת חובת זהירות מוגברת כלפי הולכי הרגל, במקום אשר מעצם טיבו אמורים להימצא בו הולכי רגל החוצים את הכביש, כאשר נהג הרכב מחויב לאפשר להם לחצות בבטחה.

באשר לעקרונות המנחים בקביעת העונש במקרים של תאונת דרכים קטלניות שנגרמו בשל רשלנות, נקבעו בפסיקה שלושה כללים:

"האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות" [ע"פ 6755/09 ארז אלמוג נ' מדינת ישראל (16.11.2009)]. וראה גם רע"פ 329/14 אנדריי פושינסקי נ' מדינת ישראל (19.03.2014).

בהינתן נסיבות ענייננו, בשים לב, לעובדה שמדובר בפגיעה במעבר חצייה, הרי אין המדובר באחד מאותם מקרים חריגים המצדיקים הימנעות מהשתת עונש מאסר בפועל.

בעניין זה כבר נפסק לא אחת כי בעבירות מסוג זה, דרך כלל, מדובר באנשים נורמטיביים ואין בעניין זה כשלעצמו, כדי להביא להקלה בענישה. רק לאחרונה דחה בית המשפט העליון מספר ערעורים שאוחדו במקרים בהם הושתו עונשי מאסר בפועל בעבירה של גרם מוות ברשלנות וקבע כי:

"האמת תורה דרכה, כי הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקינן ככלל בנאשמים נורמטיביים שמעודו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע.. כפי שאמרו זאת בתי המשפט הקודמים בתיקים אלה שלפנינו, מלאכת גזירת הדין בכגון דא קשה היא מן הרגיל.. מכל מקום, בנסיבות אלה של אבדן חיים, לעובדת מותם של הקרבנות ולקדושת חייהם נודעת חשיבות רבה בענישה... על כן ההתחשבות בנסיבות האישיות לפטור ממאסר בפועל תהא במקרים חריגים, וכמובן תוך הבאה בחשבון של מידת הרשלנות בכל מקרה ספציפי" [רע"פ 2996/13 טטיאנה נייאזוב נ' מדינת ישראל, (מיום 13/08/2014)].

עם זאת מצאנו, כי יש מקום להתערבות מסוימת בעונש שנגזר על המערערת, לאור מידת הרשלנות, שנדמה כי אינה כה גבוהה כפי שקבע בית המשפט קמא. היה מקום ליתן משקל מסוים אף לעובדה שהמערערת לא נסעה במהירות גבוהה, עצרה בשלב מוקדם יותר, ורשלנותה התבטאה בעיקר בכך שלא הביטה שוב לכיוון המדרכה כאשר החלה שוב לנסוע, ומכאן המדובר בהיסח דעת לפרק זמן קצר. נראה אפוא, כי אין מדובר ברשלנות בדרגה כה גבוהה וכפועל יוצא מכך יש מקום, להקלה מסוימת בעונשה של המערערת.

תסקיר שירות המבחן מפרט נסיבות חיים לא קלות, הקושי שחוותה המערערת מאז התאונה, בשל התחושה הקשה שהיא חשה על כך שנגרם אובדן של חיי אדם בתאונה, ומתייחס להשלכות שיהיו לריצוי עונש מאסר מאחורי סורג ובריה על המערערת.

במכלול נסיבות העניין ובשים לב למצבה הנפשי הלא פשוט של המערערת כעולה מתסקיר שירות המבחן ונסיבותיה

האישיות והמשפחתיות המורכבות אף בנוגע לילדיה, מצאתי כי יש מקום להקל במעט בעונשה כך שהוא יעמוד על 8 חודשי מאסר בפועל תחת עשרת החודשים שנפסקו.

אשר על כן, לו דעתי תשמע, אציע לחברי לדחות את הערעור הנוגע להכרעת הדין ואשר לזה הנוגע לגזר הדין להקל במעט בעונשה של המערערת כך שתחת 10 חודשי מאסר בפועל שנגזרו בבית המשפט קמא, יושתו עליה 8 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

יתר העונשים שהוטלו על ידי בית המשפט קמא יעמדו בעינם.

סגנית הנשיא השופטת ר. יפה - כץ

אני מסכימה.

השופטת רויטל יפה-כ"ץ
ס.נשיא

השופט י. צלקובניק

אני מסכים.

יורם צלקובניק, שופט

לפיכך הוחלט כאמור בחוות דעתה של הש' י' רז-לוי לדחות את הערעור על הכרעת הדין ולקבל את הערעור על גזר הדין כך שעונשה של המערערת יעמוד על 8 חודשי מאסר בפועל.

עמוד 16

ניתן והודע היום, י"ט חשוון תשע"ה, 12 בנובמבר 2014 במעמד הצדדים.

ס.הנשיא, רויטל יפה-
כ"ץ
אב"ד
יורם צלקובניק, שופט
יעל רז-לוי, שופטת